

Informatie over de integratie van duurzaamheidsrisico's

Duurzaamheidsrisico's

Het risico dat de waarde van een belegging daalt als gevolg van een gebeurtenis of omstandigheid op milieu sociaal of governance gebied (ESG) noemen we een duurzaamheidsrisico. Denk bij ecologische gebeurtenissen aan klimaatverandering, schaarste aan natuurlijke hulpbronnen en vervuiling. Bij sociale gebeurtenissen kunnen dat arbeidskwesties en productaansprakelijkheid zijn. Voorbeelden van governance onderwerpen zijn aandeelhoudersrechten, bedrijfsethiek, diversiteit en beloning van bestuurders. Duurzaamheidsrisico's kunnen de waardering van beleggingen op verschillende manieren beïnvloeden. Voor het thema klimaat bestaat bijvoorbeeld het verschil tussen transitierisico's en fysieke risico's. Transitierisico's zijn onderverdeeld in wet- en regelgevingsrisico's, technologische risico's, marktrisico's en reputatierisico's. Daarnaast kan de impact van duurzaamheidsrisico's verschillen. Er kunnen gevolgen zijn voor een specifiek bedrijf, sector of land.

We zijn ervan overtuigd dat beleggingen invloed hebben op onze leefomgeving, en onze leefomgeving invloed heeft op deze beleggingen. Daarom kijken we naar duurzaamheidsrisico's bij het maken van beleggingsbeslissingen. Het pensioenfonds heeft binnen het risicobeheer schriftelijk beleid vastgesteld over de beheersing van te lopen risico's, waaronder duurzaamheidsrisico's. We evalueren dit beleid ten minste elke drie jaar. Als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, dan passen we het beleid tussentijds aan.

We beperken duurzaamheidsrisico's in de beleggingsportefeuille met uitsluitingen, ESG integratie, actief aandeelhouderschap en manager selectie en monitoring. Hieronder leggen we uit hoe we omgaan met duurzaamheidsrisico's.

1. Uitsluitingsbeleid

Allereerst hanteert het pensioenfonds een uitsluitingsbeleid. Bedrijven die internationale verdragen ten aanzien van milieu-, sociale en governance factoren (ESG-factoren) schenden, sluiten we uit. Ook sluiten we landen uit als de Europese Unie of de Verenigde Naties sancties hebben uitgevaardigd tegen leiders van de betreffende landen. We beleggen dan niet in staatsobligaties van dat land of in bedrijven die hun hoofdvestiging in dat land hebben. Tot slot vinden we dat bij sommige ondernemingen dat de investering nooit verantwoord kan zijn, omdat de aard van de producten die deze bedrijven maken in strijd is met internationale verdragen. Zo beleggen we bijvoorbeeld niet in bedrijven die controversiële wapens produceren zoals clusterbommen, biologische en chemische wapens. Er zijn ook bedrijven waarbij vooral de manier waarop er geproduceerd wordt onverantwoord is. Bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsrechten of milieu. Meer informatie over uitsluitingen is [hier](#) te vinden op de website van onze fiduciair manager MN.

2. Actief aandeelhouderschap

We beheersen duurzaamheidsrisico's door onze betrokkenheid bij portefeuilleondernemingen. Daarnaast stemt ons fonds wereldwijd op aandeelhoudersvergaderingen. Zo hebben we invloed op de ontwikkeling van ondernemingen en leveren we een bijdrage aan een duurzaam ondernemingsbeleid dat houdbaar is voor de lange termijn. Als onze betrokkenheid niet tot het gewenste resultaat heeft geleid, dan kunnen we ondernemingen uitsluiten.

Meer informatie over het betrokkenheidsbeleid is [hier](#) te vinden.

3. ESG-integratie

Het derde onderdeel van het beleid is het beoordelen van hoe beleggingen scoren op ESG-factoren. Het pensioenfonds heeft het selecteren van beleggingen uitbesteed aan haar fiduciaire manager MN. Hoe met de integratie wordt omgegaan verschilt per beleggingscategorie.

Aandelen ontwikkelde landen

Bij de selectie van aandelen houden we rekening met duurzaamheidsrisico's. Aandelen uitgegeven door bedrijven die gevestigd zijn in ontwikkelde landen, moeten voldoen aan bepaalde principiële en financiële randvoorwaarden. Zo worden ondernemingen uitgesloten die laag scoren op ESG. Het aantal ondernemingen dat wordt uitgesloten op basis van lage ESG scores is erg groot. Daarnaast kijken we naar de lange termijn houdbaarheid van het bedrijfsmodel en de financieel-economische kenmerken van de onderneming. Hierbij kijken we onder andere of er sprake is van verstandig financieel management en consistente en houdbare winstgevendheid.

Aandelen opkomende landen

Voor wat betreft aandelen in opkomende landen beleggen we minder in ondernemingen die laag scoren op ESG en waarvan het risico van controverses als materieel wordt ingeschat.

Bedrijfsobligaties

In de beoordeling van de kredietwaardigheid van een onderneming kijken de vermogensbeheerders naar de fundamentele eigenschappen van een onderneming. Uit deze eigenschappen moet blijken in hoeverre een onderneming aan haar verplichtingen kan voldoen. In deze beoordeling wegen ook ESG factoren mee.

Staatsobligaties ontwikkelde landen

Staatsobligaties in ontwikkelde landen worden op verschillende ESG criteria getoetst voordat het pensioenfonds hierin wil beleggen. We beoordelen landen op de lange termijn op de houdbaarheid van de schulden en de bereidheid om de schulden terug te betalen. Daarvoor hebben we enkele graadmeters. Bij overheden van ontwikkelde landen kijken we met name naar de politieke en juridische risico's zoals de effectiviteit van de overheid, kwaliteit van regelgeving, politieke stabiliteit en de mate van corruptie.

Staatsobligaties opkomende landen

Staatsobligaties in opkomende landen beoordelen we op maatschappelijke en financiële aspecten.

Maatschappelijke aspecten toetsen we aan de hand van verschillende graadmeters zoals perceptie van corruptie, de mate van democratie, de kwetsbaarheid voor klimaatrisico's en sociale ontwikkeling. Voor de financiële aspecten gebruiken we graadmeters die de concurrentiepositie van een land meten en de kwaliteit van de publieke sector. Landen die te laag scoren op één van deze graadmeters nemen we niet op in onze benchmark.

Beursgenoteerd onroerend goed

Vastgoed ondernemingen beoordelen we op verschillende ESG aspecten waaraan een score wordt toegekend. Deze scores nemen we mee bij beleggingsbeslissingen in beursgenoteerd vastgoed.

Overig

Voor de overige beleggingsfondsen en/of mandaten waar het pensioenfonds in deelneemt, gelden er naast het uitsluitingsbeleid en selectie en monitoring van vermogensbeheerders waar rekening wordt gehouden met ESG factoren, geen specifieke maatregelen om duurzaamheidsrisico's te integreren.

4. Managerselectie en monitoring

Voor een deel van de beleggingen gebruikt het fonds externe vermogensbeheerders. Bij de selectie van externe vermogensbeheerders houden we onder andere rekening met hun expertise over juist die beleggingscategorie. Ook is het belangrijk dat zij duurzaamheidsrisico's kunnen verwerken in het beleggingsproces. Bij de keuze voor een vermogensbeheerders kijken we ook of deze ESG-criteria kan meenemen in beleggingsbeslissingen en in hoeverre zij een ESG-beleid hebben.

Vermogensbeheerders moeten ondertekenaar zijn van de United Nations Principles for Responsible Investment (UNPRI). Daarnaast stellen we minimumeisen aan het ESG-beleid van vermogensbeheerders. We beoordelen vermogensbeheerders regelmatig op hun ESG-beleid en de toepassing daarvan in de beleggingsportefeuille. Als een vermogensbeheerder minder dan gemiddeld scoort op ESG-beleid dan gaan we met de manager in gesprek hierover. Per 'asset class' stellen we verdere eisen aan het ESG-beleid van vermogensbeheerders.